

डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला

विकसित करुन शिफारस केलेली
शेती अवजारे व यंत्रे (२०१८ पर्यंत)

अ.क्र.	तपशील	
१	शेती अवजारांचे नाव	- पीकेव्ही बैलचलीत कपाशी टोकण यंत्र
२	प्रसारित केल्याच वर्ष	- २०११
३	विद्यापीठ	- डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	- कापसाची पेरणी करण्याकरिता बैल चलीत कपाशी टोकण यंत्र विकसीत करण्यात आले आहे. हे यंत्र कपाशीच्या अनेक जाती लागवडीकरिता उपयुक्त आहे. एक पुरुष एकातासात ०.३३ हेक्टर क्षेत्रावर कपाशीची लागवड करू शकतो. या यंत्राच्या सहाय्याने पारंपारीक तुलनेत वेळेची बचत ८१.५८ टक्के, मजुरांच्या खर्चाची बचत ९०.१७ टक्के व चालविण्याच्या खर्चाची बचत प्रति हेक्टर ७०.१६ टक्के आहे.
५	उपयोगिता	- कापूस बियाणे पेरणी करण्याकरिता
६	छायाचित्र	-

अ.क्र.	तपशील		
१	शेती अवजारांचे नाव	-	रुंद वरंबा, सरी टोकण व आंतर मशागत यंत्र
२	प्रसारित केल्याचे वर्ष	-	२०१२
३	विद्यापीठ	-	डॉ. पंदेकृति, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	-	<ul style="list-style-type: none"> डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला विकसीत रुंद वरंबा, सरी पध्दतीवर विविध पिकांची पेरणी करण्याकरीता व सोबतच पिकांच्या आंतर मशागतीसाठी यंत्र विकसीत केलेले आहे. या यंत्राच्या सहाय्याने मुग, उडीद, सोयाबीन, ज्वारी, मका, भुईमूग, कपाशी व ४५ सें.मी. तासांमधील अंतर असलेली सर्वपिकांची पेरणी करणे शक्य आहे. विशिष्ट कोनात असलेल्या बीज प्लेटेच्या सहाय्याने पेरणी केल्या जाते व सोबत खत सुध्दा देता येते. रिजरच्या सहाय्याने रुंद वरंबा व सरी निर्माण होते. या यंत्राने आंतरमशागत व आंतर पीक सुध्दा घेता येते. उत्पादनात ३० टक्के वाढ व मजुरांची बचत होते.
५	उपयोगिता	-	रुंद वरंबा, सरी पध्दतीवर विविध पिकांची पेरणी करण्याकरीता व सोबतच पिकांच्या आंतर मशागतीसाठी उपयुक्त
६	छायाचित्र	-	

अ.क्र.	तपशील		
१	शेती अवजारांचे नाव		छोटया ट्रॅक्टर चलित डवरणी/कोळपणी यंत्र
२	प्रसारित केल्याचे वर्ष	-	२०१७
३	विद्यापीठ	-	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	-	<ul style="list-style-type: none"> डॉ. पंदेकवि विकसीत छोटया ट्रॅक्टर चलित डवरणी/कोळपणी यंत्र हे विविध अंतराच्या दोन ओळीतून सुलभतेने कार्य करते. खरीप हंगामातील तण काढण्याकरिता अतिशय उपयुक्त असे हे यंत्र आहे. मजुरांची उपलब्धता नसल्यास तण काढण्याकरिता लागणारा वेळया सर्वबाबीचा विचार करून सुलभ अस हे यंत्र. या यंत्राद्वारे जमिनीच्या खोलीतून कार्य केल्या जाते व तणाचीमुळे जमिनीतून काढून माती योग्य प्रकारे मोकळी होते. या यंत्राची कार्यक्षमता ९१.९ टक्के ऐवढी आहे
५	उपयोगिता	-	तण काढण्याकरिता अतिशय उपयुक्त
६	छायाचित्र	-	

अ.क्र.	तपशील		
१	शेती अवजारांचे नाव	-	छोटया ट्रॅक्टरचलित खत व बी पेरणी तथा आंतरमशागत यंत्र
२	प्रसारित केल्याचे वर्ष	-	२०१८
३	विद्यापीठ	-	डॉ. पं.दे.कृ.वि., अकोला
४	विशेष गुणधर्म	-	<ul style="list-style-type: none"> • विविध पिकांच्या पेरणी व डवरणीसाठी छोटया ट्रॅक्टरवर चालणारे यंत्र आहे. • या यंत्राची पेरणी कार्यक्षमता ०.४०३ हेक्टर प्रतितास एवढी आहे. • पिक डवरणी करतांना क्षेत्रक्षमता ०.४२८ हेक्टर प्रतितास एवढी आहे. तण काढणी क्षमता ९०-९२ टक्के एवढी आहे. १८-२५ कमी अश्वशक्तीवर चालणारे हे यंत्र आहे. • पेरणीसाठी व डवरणीसाठी प्रत्येकी रु. १८०० रुपये प्रति हेक्टरी एवढा खर्च येतो.
५	उपयोगिता	-	विविध पिकांच्या पेरणी व डवरणीसाठी उपयुक्त
६	छायाचित्र	-	

अ.क्र.	तपशील	
१	शेती अवजारांचे नाव	- डिसेंटीग्रेटर यंत्र / छोटे ट्रॅक्टर चलीत स्लॅशर
२	प्रसारित केल्याचे वर्ष	- २०१८
३	विद्यापीठ	- डॉ. पं.कृ.वि., अकोला
४	विशेषगुणधर्म	- <ul style="list-style-type: none"> ● शेतातील गवत, झुडपे व उभे पीक अवशेष त्याची विल्हेवाट लावून त्याचे लवकरात लवकर सेंद्रिय खत तयार करण्याकरिता स्लॅशरचा उपयोग होतो. ● जमिनीच्यावर पिक अवशेष कापुन बारीक करण्याकरिता उपयोग ह्या यंत्रामध्ये उभे पिक अवशेष जमिनी लगत कापुन खालचे खोडआधी यंत्रात जाते व ७ फुटापर्यंत उंच असलेले कपाशी सारखी पीक बारीक करून शेतात टाकल्या जाते. ● ह्या यंत्राची क्षेत्र क्षमता ०.३५ ते ०.४० हेक्टर प्रति तास असुन खर्च रु. ५५०/-ते रु. ६०० /-प्रति हेक्टर येतो
५	उपयोगिता	- शेतातील गवत, झुडपे व उभेपीक अवशेष त्याची विल्हेवाटकरिता उपयुक्त
६	छायाचित्र	-

अ.क्र.	तपशील		
१	यंत्राचे नाव	-	पंदेकृवि पावर कटर
२	प्रसारित केल्याचे वर्ष	-	२०१८
३	विद्यापीठ	-	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	-	<ul style="list-style-type: none"> ● लहान शेतक-यांकरीता उस बेणे व कडबा कुट्टी तयार करणे करिता उपयोग होतो. ● एका तासाला जवळपास १८०० कडब्या पासून बेणे तयार करता येते. ● या यंत्राद्वारे जवळपास एकातासाला १००-११० किलो कुट्टी तयार करता येते. ● यंत्राची निर्मिती स्थानिक स्तरावरपण करता येते. यंत्राची किंमत लहान शेतक-यांच्य आवाक्यातआहे.
५	उपयोगिता	-	उस बेणे व कडबाकुट्टी तयार करणेकरिता उपयुक्त
६	छायाचित्र	-	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही मिरची बीज निष्कासन यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२००२
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> कोरडया लाल मिरचीतून बी काढण्यास उपयुक्त यंत्राचे कार्य अतिशय सुलभ आहे यंत्र पूर्णपणे बंद असल्याने अंगाचा होणारा दाह व एक सारख्या येणा-या शिंका कमी करण्यास मदत होते. यंत्र चालविणारा व्यक्ती दिवसभर काम करू शकतो, ते पारंपारीक पध्दतीमध्ये शक्य होत नाही.
५	उपयोगिता	कोरडया लाल मिरचीतून बी काढण्यास उपयुक्त
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही फळ प्रतवारी यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२००६
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> ● सर्व गोलाकार फळांची आवश्यकते नुसार तीन ते चार श्रेणीमध्ये प्रतवारी करण्यास उपयुक्त. ● आवश्यकतेनुसार आकारमाना मध्ये बदल करता येतो. ● बगीचा, पॅकेजींग सेंटर आणि फळ बाजारासाठी उपयुक्त. ● कुशल कामगाराची आवश्यकता नाही.
५	उपयोगिता	सर्व गोलाकार फळांची आवश्यकते नुसार प्रतवारी करण्यास उपयुक्त.
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही चेरी/टुटीफ्रुटी मिनी यंत्र संघ
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२००७
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृति, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> एका प्लॅटफॉर्म टेबलवर कच्च्या कोहळ्याचे/मोठ्या पपईचे तुकडे, १० मिमी आकाराचे काप तसेच १० मिमी आकाराचे चौकोनी तुकडे करण्यास उपयोगी. कमी जागेत (३० x ३० फुट) प्रकल्प बसतो. प्रती दिवसाला १०० किलो कच्च्या कोहळ्यापासून ६० ते ६५ किलो चेरी/टुटीफ्रुटी मिळते.
५	उपयोगिता	कच्च्या कोहळ्याचे/मोठ्या पपईची चेरी/टुटीफ्रुटी बनवण्यासाठी उपयुक्त.
६	छायाचित्र	 <p>चेरी/टुटीफ्रुटी पिलर चेरी/टुटीफ्रुटी कटर, स्लायसर व क्युबर</p>

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पंदेकृवि खाद्य कांडया यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१३
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> ● दालमिलच्या उपपदार्थापासून पशु खादयकांडया तयार करण्यासाठी उपयुक्त ● वजनाने हलके व आकारमानाने छोटे असल्यामुळे हाताळण्यास सोपे ● यंत्राची क्षमता १५ किलो प्रती तास आहे ● हे यंत्र १ अश्वशक्तीच्या सिंगल फेज विद्युत मोटारवर चालते.
५	उपयोगिता	दालमिलच्या उपपदार्थापासून पशु खादयकांडया तयार करण्यासाठी उपयुक्त
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	अवजाराचे नांव	पंदेकृवि अंबाडी पाकळ्या निष्कासन यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१३
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> मनवचलीत लाल अंबाडी फुल पाकड्या वेगळ्या करण्याचे अंत्यत सोईचे छोटे, हाताने चालवण्याजोगे विकसीत केले आहे. सदर यंत्राचा उपयोग करून ६ कि. ग्रॅ/तास प्रमाणे अंबाडी फुलापासून पाकळ्या अलगदपणे व पुर्ण आकारात वेगळ्या करता येतात.
५	उपयोगिता	लाल अंबाडी फुल पाकड्या वेगळ्या करण्यासाठी उपयुक्त
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पंदेकृवि सतत उष्ण वायू झोत पफींग यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१३
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> बाजारात मिळणारे कच्चे फ्रायम्स, मका, साबूदाणा, कच्चा बटाटा चिप्स इ. पासून तेलाचा वापर न करता उष्ण हवेत फुलवून खाण्यास तयार असे पदार्थ बनविण्यासाठी उपयुक्त यंत्राची क्षमता ६ किलो प्रती तास आहे हे यंत्र १ अश्वशक्तीच्या सिंगल फेज विदयुत मोटरवर चालते
५	उपयोगिता	तेलाचा वापर न करता उष्ण हवेत फुलवून खाण्यास तयार असे पदार्थ बनविण्यासाठी उपयुक्त.
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पंदेकृवि पापड कापणी यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१४
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> ज्वारीचे पापड (सांडोळे, बिबडी, इ.) करण्याकरीता हस्त चलीत पापड कापणी यंत्र विकसीत करण्यात आले आहे. यंत्र हाताळण्यास सुलभ असून यामध्ये २५ x २५ चौकोणी तुकडे/काप करता येतात या यंत्राद्वारे छोटे काप केलेले पापड हाताळण्यास, पॅकेजीगसाठी, वाहतुकीसाठी व साठवणुकीसाठी तसेच खाण्यास सुलभ आहे.
५	उपयोगिता	ज्वारीचे पापड (सांडोळे, बिबडी, इ.) करण्याकरीता उपयुक्त
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही हिरव्या शेंगा सोलणी यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१५
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> • हिरव्या तुरीच्या शेंगा सोलणीसाठी उपयुक्त • या यंत्रामध्ये रबर रोलरवर सच्छिद्र खरबडीत केलेल्या स्टेनलेस स्टिलचा पत्रा लावून तसेच चाळण्या बदलून हिरव्या वटाण्याच्या शेंगा व हरभरा गाठे सोलता येतात • चालविण्यास तसेच दुरुस्ती आणि निगा राखण्यास सुलभ
५	उपयोगिता	हिरव्या तुरीच्या शेंगा सोलणीसाठी उपयुक्त
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही हळद काप यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१५
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> ● हळद वाठविण्याचा कालावधी कमी करण्याच्या हेतुने हळदीचे काप करण्यासाठी उपयुक्त ● सदर यंत्रामध्ये विविध जाडीचे काप करता येतात ● हळदी सोबतच बटाटा, अद्रक तसेच कांद्याचे काप करण्यासाठी उपयोगी
५	उपयोगिता	हळद, बटाटा, अद्रक, कांदा इ. काप करण्यासाठी उपयुक्त
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही हळद सफाई यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१६
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> • यंत्र प्रक्रियेकरीता लागणारी शेतातील कच्ची हळद सफाई करण्याकरीता उपयोगी. • यंत्र अविरत पध्दतीचे असुन एकाच पासमध्ये हळदीची सफाई होते. • शेतकरी सहकारी यंत्रणा, कमी, मध्यम तसेच मोठ्या उद्याजकांना हे यंत्र उपयोगी आहे.
५	उपयोगिता	हळदीची सफाई करण्याकरीता उपयुक्त
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेकी हिरवा हरभरा गाठे काढणी यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१७
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> • हिरव्या हरभ-याच्या झाडापासुन हिरवे गाठे वेगळे करण्यासाठी उपयुक्त • हिरवे गाठे विक्री व्यवसायामध्ये झाडांची साठवण व वाहतुक खर्च कमी करता येतो • चालविण्यास तसेच दुरुस्ती आणि निगा राखण्यास सुलभ
५	उपयोगिता	हिरव्या हरभ-याच्या झाडापासुन हिरवे गाठे वेगळे करण्यासाठी उपयुक्त
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही मिनी दाल मिल (५ अश्वशक्ती)
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१७
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृति, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> ● कमी भांडवल उभारणीतही सर्व प्रकारच्या (मुग/उडीदाची सालिची दाळ वगळता) दाळी तयार करण्यासाठी तसेच हरभरा, सोयाबीन, मसुर, चवळी, लाखोरी, ई. कडधान्याची दाळ करण्यासाठी उपयोगी. ● संयंत्रामध्ये भुसा आणि पावडर, चुरी, दाळ गोटा आणि दाणे यांत्रिकतेने विभाजन करण्याची व्यवस्था. ● इतर धान्याची सफाई व प्रतवारी करण्यासाठी उपयुक्त. ● संयंत्रामधील रोलर बदलून काळया ज्वारीला चकाकी आणण्याकरिता, अकाली पावसामुळे अंशतः खराब झालेल्या मुगाला स्वच्छ करून चकाकी आणण्याकरिता तसेच दुशा असलेला गहू स्वच्छ करण्यासाठी उपयोगी.
५	उपयोगिता	विविध प्रकारच्या दाळी तयार करण्यासाठी उपयुक्त.
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही मिनी दाल मिल (१ अश्वशक्ती)
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१७
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृषि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	कमी भांडवल उभारणीतही सर्व प्रकारच्या (मुग/उडीदाची सालिची दाळ वगळता) दाळी तयार करण्यासाठी तसेच हरभरा, सोयाबीन, मसुर, चवळी, लाखोरी, ई. कडधान्याची दाळ करण्यासाठी उपयोगी.
५	उपयोगिता	विविध प्रकारच्या दाळी तयार करण्यासाठी उपयुक्त.
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पिकेव्ही मिनी दाल मिल प्रयोगशाळा मॉडेल
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१७
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	प्रयोगशाळेमध्ये कमी सॅम्पलमध्ये सर्व प्रकारच्या (मुग/उडीदाची सालिची दाळ वगळता) दाळी तयार करण्यासाठी उपयोगी.
५	उपयोगिता	प्रयोगशाळेमध्ये प्रयोगांसाठी उपयुक्त.
६	छायाचित्र	

अ.क्र.	तपशिल	
१	यंत्राचे नांव	पंदेकृवि कांदा प्रतवारी यंत्र
२	प्रसारीत केल्याचे वर्ष	२०१८
३	विद्यापीठ	डॉ. पंदेकृवि, अकोला
४	विशेष गुणधर्म	<ul style="list-style-type: none"> सदर यंत्र हे चालविण्यास सोपे आहे प्रतवारी करताना कांदयाला इजा होत नाही. हे यंत्र कांदयांची त्यांच्या आकारानुसार प्रतसारी करते. यंत्राने कांदयाची ४० मिमि, ४० ते ६० मिमि व ६० मिमि पेक्षा मोठे अशाप्रकारात प्रतवारी करता येते कांदे प्रतवारी यंत्रात टाकण्यासाठी उदवाहकची व्यवस्था आहे. कांदयाची प्रतवारी करताना निघालेल्या टरफले अलग किरण्याची व्यवस्था या यंत्राची क्षमता १५ ते २० टन प्रति दिवस आहे.
५	उपयोगिता	कांदयाची प्रतवारी करण्यासाठी उपयुक्त
६	छायाचित्र	